

Сдружение, вписано в РЮЛНЦ  
на Р България  
ЕИК 176964109  
Седалище и адрес на управление:  
гр. Варна, ул.“Охрид“ N 24-26, ет.1  
[office@blsaceu.eu](mailto:office@blsaceu.eu)

Asociatie, inregistrata in Registrul  
persoanelor juridice fara scop patrimonial  
al R Bulgaria, CUI 176964109  
Sediul si adresa de conducere:  
Mun. Varna, str. “Ohrud” N 24-26, etaj 1  
[office@blsaceu.eu](mailto:office@blsaceu.eu)

---

## ПРОТОКОЛ

От среща на Фокус група 6 на КСЧМ - 11 май 2022 г.

Тема: “Морски отпадъци ”

На 11 май 2022 г. в хотел Континентал Форум, гр. Констанца и чрез видеовръзка в ZOOM се проведе среща на Фокус група 6 на КСЧМ на тема: „Морски отпадъци“.

На срещата присъстваха:, г-жа Яна Велина от Министерството на околната среда и водите, г-жа Алена Петриковикова- служител по политиката - морски отпадъци в ГД „Морско дело“ на ЕК , г-н Александру Симеонов – НАРА, Констанца.

Срещата се откри от председателя на КСЧМ г-н Даниел Бухай.

Следва презентация на г-жа Алена Петриковикова на тема: „Риболовни уреди в законодателството на ЕС за морски отпадъци“.

Г-жа Петроковицава запозна членовете на КСЧМ с аспекти на **Директивата за намаляване на въздействието на някои пластмасови продукти върху околната среда (ЕС) 2019/904**. На първо място посочи схемите за разширена отговорност на производителите на риболовни уреди, съдържащи пластмаса, които покриват разделно събиране, транспорт, третиране и мерките за повишаване на осведомеността. Ясно е описано определението за „производител“: този който професионално произвежда, пълни, продава или внася, независимо от използваната техника на продажба и пуска на пазара риболовни уреди съдържащи пластмаса“.

Според тази директива държавите-членки имат задължението да установят национални минимални годишни цели за събиране на отпадъчни риболовни съоръжения до края на 2024 г. Много е важно разделното събиране на отпадъците от риболов. В тази връзка ЕК е поискала от Европейската организация по стандартизация да разработи хармонизирани стандарти, отнасящи се до кръговия дизайн на риболовните съоръжения – до май 2024 г. А от своя страна държавите-членки трябва да наблюдават и докладват на Комисията относно риболовните съоръжения – до

средата на 2024 г. какви са пуснатите на пазара риболовни уреди и как са събирани отпадъците от риболовни съоръжения.

ЕК ревизира също и **Директивата за пристанищните приемни съоръжения (ЕС) 2019/883**. Промените са свързани с намаляване на отпадъците от кораби в морето чрез комбинация от мерки за стимулиране и прилагане, а задължение на Държавите-членки е да създадат подходящи пристанищни приемни съоръжения. Ново изискване е за всички кораби, вкл. риболовни кораби и плавателни съдове за отдиш, да доставят всичките си отпадъци преди отпътуване. Конкретен акцент пада върху морските отпадъци от кораби, включително и такива от риболовни кораби, отпадъци от риболовни съоръжения и отпадъци от пасивен риболов и изготвянето от страна на държавите-членки на адекватен план за осигуряване на разделно събиране, планове за приемане и обработка на отпадъците, както и електронно отчитане и обмен на информация. От 1 януари 2022 г. държавите-членки трябва да докладват за количеството и характеристиките на отпадъците от пасивния риболов, доставени в пристанищата. Като докладването е задължително и доброволно. Задължителното е обща маса и общ обем на всички отпадъци от пасивен риболов, а доброволно - маса и обем на отпадъците от пасивния риболов, сортирани по вид материал.

ЕК въвежда и схеми за риболов на отпадъци и дейности по събиране на отпадъци. По новия Фонд за морско дело и рибарство 2021-2027 в чл. 25 (2) a&b – се предвижда финансова подкрепа за пасивно събиране от рибари на изгубени риболовни уреди и морски отпадъци от морето, както и за инвестиции в пристанища за осигуряване на подходящи съоръжения за приемане на изгубени риболовни уреди и морски отпадъци.

Следващите стъпки на ЕК са насочени към:

- Прилагане на мерките, посочени в Директивата за пристанищните приемни съоръжения и директивата за пластмасите за еднократна употреба;
- Подкрепа за схеми за риболов на отпадъци;
- Разработване на кръгов дизайн за риболовно оборудване;
- Съвместна работа с държавите-членки и заинтересованите страни;
- Събиране на данни от задължения за наблюдение;
- Оценка на Директивата за пластмасите до 3 юли 2027 г.;
- ЕК ще представи доклад въз основа на оценката;
- Ако е уместно, докладът се придружава от законодателно предложение.

Следват дискусии:

Г-жа Михаела Кандеа-Миря: КСЧМ е изпращал препоръки във връзка с морските отпадъци до двете държави-членки –България и Румъния, за да може да се приложи законодателството, но те не са взети под внимание, дори тези за изграждане на пристанищни съоръжения за събиране на отпадъци. От друга страна някои от членовете на КСЧМ са посветили работата си за събиране на морски отпадъци и търсят

начини за по-добро прилагане на европейските директиви. Г-жа Михаела Миря отправя въпрос как КСЧМ може да спомогне за прилагане на практика директивите в двете държави? По предходния фонд за морско дело и рибарство е имало мерки за събирането на морски отпадъци, но те не са били атрактивни за рибарите и не са били приложени на практика.

Г-жа Яна Велина: занимава се с биоразнообразие и материалът в презентацията на г-жа Петриковикова е нова информация за нея. От МОСВ вече са предприети някои мерки относно морските отпадъци и познават много добре този проблем. Отправя въпрос към г-жа Петриковикова дали в изключителните икономически зони на България и Румъния има някакво териториално разделение, как се събират отпадъците - предимно от вътрешно териториалните води и дали са концентрирани върху зони с ценни местообитания?

Г-н Даниел Бухай: Според Директива 904/2019 г., се предвижда изработването на стандарти за производството на риболовните уреди и от презентацията става ясно, че прилагането им ще е на доброволен принцип и кога ще стане задължително? Също така и коя институция ще се ангажира с контрола на тази дейност – екологичните служби или Националните агенции за риболов?

Г-н Йордан Господинов: В България ИАРА е отговорна за този контрол.

Г-жа Алена Петриковикова: отговор към г-жа Михаела Миря – как могат да помогнат Консултативните съвети в прилагането на мерките – като поставят всички заинтересовани страни на масата за дискусии и консултации, защото това не е еднопосочен процес. Много е важна ролята на производителите на риболовни съоръжения и те трябва да бъдат контролирани, защото са във всяка брънка на веригата от производство до събиране, сортиране и рециклиране на изхвърлените риболовни уреди. Що се отнася до новия Фонд за морско дело и рибарство, то той е по-опростен и рибарите биха могли да се възползват от мерките. Към г-жа Яна Велина: Морското замърсяване е най-големия агресор за екосистемите и биоразнообразието. Събирането на отпадъците трябва да се извършва по устойчив начин за околната среда – т.е да се прилага пасивно събиране, когато отпадъците влизат в рибарските мрежи по време на риболов, а не активно или целенасочено да се търсят отпадъци. Последното също е възможно, но когато има струпване на отпадъците някъде в морето. Ако се извършва това целево, активно събиране то трябва да е щадящо за околната среда. Към г-н Бухай: До сега не е планирано кога стандартите за производство на риболовните уреди да станат задължителни, защото това е свързано с много специфики в различните страни и ще е трудно да има единен задължителен стандарт. Може би след няколко години ще е възможно, но за сега това не е целта на ЕК. Що се отнася до това коя администрация ще е отговорна за контрола по събирането на морските отпадъци – това зависи от държавата-членка.

Г-н Лауренциу Миря (Laurentiu Mirea) председател на „Федерация на рибарските организации в Черно море“: Идеята за събиране на отпадъци е много добра, но по цялото крайбрежие на Румъния е много трудно това да стане, защото дори няма пристани, а изобщо не може да се говори за съоръжения за събиране на

отпадъците. На първо място държавата трябва да си влезе в ролята и да изгради пристанища, а след това чак може да се говори за събиране на морски отпадъци.

Следва презентация на г-жа Мадалина Галацки изследовател от Институт „Григоре Антипа”, на тема „Състояние на дънните отпадъци в румънските крайбрежни води”. Изследването на Института е проведено с дънен трал, извършвано от екипа от изследователи от Департамента по живи морски ресурси, и са извършени действия по мониторинг на бентосните отпадъци, на дълбочини между 12 - 65 m, в сектора между Вама Веке и Сулина. Използваната е методология на ръководството, прилагано в европейската морска зона и се отчита спазването на протокола MEDITS, 2017. Дънното тралиране е използвано за вземане на проби от дънни риби, както и за събиране на отпадъци от морското дъно от 22 / 27-34 m, чрез теглене на риболовни съоръжения. През 2021 г. са проведени три експедиции с дънен трал от по 10 дни, в които са извършени 108 тралирания, като в рамките на 27 трални операции са намерени отпадъци. По време на риболовните дейности, извършени с дънно тралиране, площта обхваната от провеждането тралирането е 7779,34 m<sup>2</sup>, а общото количество събрани отпадъци е 11,65 кг. В сравнение с предходните години през 2021 г. в състава на бентосните отпадъци преобладават пластмасовите и текстилните материали. Разчетени са етикети на някои отпадъци като са идентифицирани като руски, български, турски и румънски. Заключениета от направеното проучване е през последните години също има спад както в количеството на идентифицираните отпадъци, така и в техния брой. Тенденцията на спад е много важна и е резултат от прилагане на Рамковата директива за морски отпадъци.

Следват дискусии:

Г-н Даниел Бухай: В презентацията е споменато, че количеството на дънните отпадъци е намаляло и е казано, че са намерени етикети на български, турски и руски, което е странно, защото Черноморското течение което минава покрай румънския бряг отнася всичко на юг и не е логично да има отпадъци с етикети на български и турски език.

Г-жа Мадалина Галацки: въпросните отпадъци най-вероятно са от турски, руски и български кораби, а не че са дошли от бреговете на България и Турция.

Г-н Мариан Паю: отправя въпрос към г-жа Галацки на каква дълбочина е правено проучването? И в коя зона?

Г-жа Мадалина Галацки: Изследването е извършено на дълбочина от 12 - 65 m в различни зони.

Следва презентация на г-н Костин Тимофте от НПО „Маре Нострум” на тема „Черно море свободно от мрежи (Net free Black sea)”. Според приложението Marine Litter Watch, разработено от Европейската агенция по околна среда, Черно море е най-замърсеното море от регионалните морета, по отношение на морските отпадъци на плажовете, 652 отпадъци на 100 m плаж, като 85% от тези отпадъци са пластмаса. През 2022 г. са направени две експедиции за събиране на отпадъци по плажа (февруари и април) и са регистрирани 5785 броя, което е с 50% по-малко от експедициите за същия

период на 2021г.(11305 броя). През последното десетилетие академичните среди, неправителствените организации и риболовната индустрия алармират за изоставени, изгубени или изхвърлени риболовни съоръжения – наричани още „призрачни съоръжения“, както и за тяхното въздействие върху водната среда. Призрачните съоръжения са нежелан страничен продукт от риболова и особено смъртоносни тъй като са предназначени за улов на морски обитатели. Те са значителна заплаха особено за чувствителните местообитания и застрашените видове, като могат да променят и разграждат морските местообитания чрез физически щети, причинени от абразия, задушаване, а също така променят физическия и химичния състав на морските седименти. Смята се, че съвременните пластмаси могат да издържат на морската среда до 600 години, така че въздействието на поглъщането на пластмаса и токсичността могат да продължат дълго след като риболовните съоръжения загубят формата си. Целите на инициативата Net free Black Sea са следните:

- Премахване на фантомни риболовни съоръжения от две зони на румънските брегове, между нос Мидия и Вама Веке;
- Създаване на работна мрежа за ефективен трансфер на знания между света на научните изследвания, индустрията, местната власт и местните общности;
- Повишаване на осведомеността за социалните, икономическите и екологичните щети, причинени от изоставените/загубени мрежи в Черноморския регион.

Периодът на изпълнение е от май 2022 г. до април 2023 г. Проектът е финансово подкрепен от Програма за малки субсидии на Ocean Conservancy Global Ghost Gear Initiative, където НПО Маре Нострум е единствената членуваща организация от Черно море. Следващите стъпки на проекта са:

- Изваждане на около 1000 кг изоставени или случайно изгубени риболовни мрежи от водите на Черно море;
- Отчитане на точките за натрупване на тези видове отпадъци в портала/приложение на Global Ghost Gear Initiative;
- Организиране на публично събитие и изложба за местната общност/широката общественост;
- Организиране на семинар за заинтересовани страни за разработване и прилагане на нови мерки за намаляване на морските отпадъци от риболова.

НПО Маре Нострум има нужда от съдействие на членовете на КСЧМ, което се изразява в докладване на изоставени или случайно изгубени риболовни мрежи от рибарите чрез GPS местоположение или снимки. Също така рибарите да възстановяват тези съоръжения, когато това е възможно и ако съществуват необходими ресурси.

Следват дискусии:

Г-н Александру Симеонов: споменато е, че събирането на тези мрежи ще става между нос Мидия и Вама Веке, но има ли по-точно определени зони и как ще се

установи дали тези мрежи са загубени или изоставени? И има ли вече установени такива мрежи? Също така има законодателни изисквания за начина на събиране на тези мрежи и е добре да се направи връзка с НАРА за да се избегнат нарушения.

Г-н Костин Тимофте: правени са анкети от местните рибари и те са дали координати за местата.

Г-н Лауренциу Миря: отправя препоръка към НПО Маре Нострум – да се свържат на областно ниво в гр. Констанца с новосъздадена асоциация, която се занимава със събирането и рециклирането на различни видове отпадъци.

Г-н Даниел Бухай: задачите на тази инициатива са ограничени, разчитайки само на въпросници адресирани към рибарите, може би трябва да се направи контакт с НАРА и Гранична полиция, защото те разполагат с информация когато риболовни мрежи са изоставени и в следствие на браконьерска дейност.

Г-н Мариан Паю: тази инициатива на НПО Маре Нострум тепърва започва, ще има събиране на отпадъци с тралиране и чрез водолази, които ще правят и заснемане на изоставените мрежи. Като активно трябва да се търси решение и за местата на пристанищата на които тези мрежи да се събират, защото както многократно са алармирали рибарите те за своя сметка трябва да ги предадат за рециклиране.

Г-жа Димитрина Костова: намерените рибарски мрежи могат ли да се поправят и използват отново?

Г-н Мариан Паю: със сигурност може, но голямо е усилието да се почистят и поправят. Част от мрежите могат да се използват – например оловните елементи в тях.

Г-жа Димитрина Костова: в момента нейната организация стартира проект свързан с околната среда за северо-източна България, по който се създава софтуер за споделяне на информация за ненужни вещи, инструменти, машини и т.н, които са за изхвърляне. Гражданите, проверявайки какво е качено в платформата могат да отидат да си го вземат безплатно. По-този начин се намалят отпадъците, единственото условие е, да се отбелязват килограмите на дадената вещ. В момента е избран изпълнител за софтуера, предстои сключване на договора с Андроид и Айфон.

Г-н Мариан Паю: НПО Маре Нострум също има собствена инициатива за събиране на морски отпадъци, като са предоставили на рибарите големи чували в които да ги събират. Липсва само едно подобно приложение, за което споменава г-жа Костова, за да може този който рециклира да види какво е теглото на отпадъка.

Следва закриване на срещата.

Протоколирал срещата: г-жа Елена Пенева

Председател на КСЧМ: г-н Даниел Бухай